



رسانه‌ی الکترونیک | سال اول | شماره ۳  
تهیه شده در اداره روابط عمومی و امور بین‌الملل  
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

آماده‌سازی محتوا: فروزان امیدی  
تحریریه این شماره: محمد حسن نژاد | علی اکبر روشندل |  
ندا آل طیب | فاطمه اسماعیلی  
طراح گرافیک و صفحه‌آرا: مجتبی زند

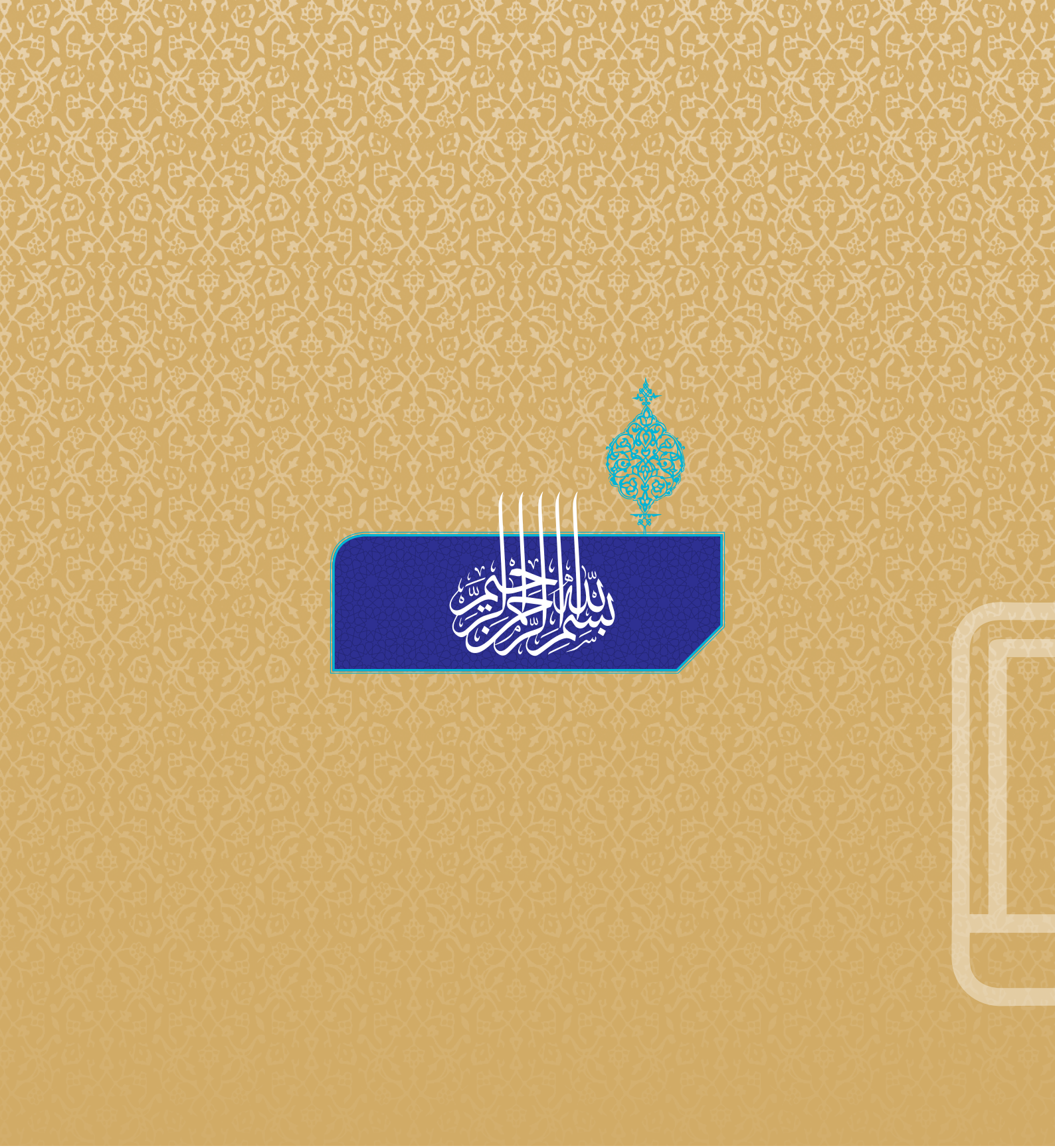
کلیه حقوق مادی و معنوی این نشریه متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی است.

نشانی: تهران | خیابان کریمخان | خیابان ایرانشهر |

ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش | سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ | تلفن: ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱ | نمابر: ۸۸۳۰۹۲۶۵ | سایت: [www.oerp.ir](http://www.oerp.ir)





بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ





نگاه به آموزش و پرورش باید نگاه  
به یک دستگاه زیربنایی باشد نه  
مصرفی، و هزینه کردن در آموزش  
و پرورش همچون سرمایه‌گذاری در  
مسائل زیربنایی در نظر گرفته شود.

سیدعلی خامنه‌ای  
۱۱ شهریور ۱۳۹۹



## فهرست

رهبر معظم انقلاب: برنامه‌ریزی و اقدامات آموزش  
و پرورش پس از شیوع کرونا بی سابقه بود

۴

نظام پیشنهادی نهادات

۱۰

ورود عمیق تر معارف انقلاب اسلامی  
به کتب درسی

۱۳

اقدامات سازمان  
در شرایط کرونایی

۱۵

چرا سند تحول، اجرایی نمی‌شود؟

۱۸





گزارش سی و چهارمین اجلاس آموزش و پرورش

## رهبر معظم انقلاب : برنامه‌ریزی و اقدامات آموزش و پرورش پس از شیوع کرونایی سابقه بود

رییس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی :  
سند تحول بنیادین ، نقطه عطفی مهم است

رهبر معظم انقلاب اسلامی در ارتباط تصویری با مسئولان آموزش و پرورش و پرورش با بیان اینکه برنامه‌ریزی و اقدامات آموزش و پرورش پس از شیوع کرونا بی‌سابقه بود، بر ترمیم دوره‌ای سند تحول با نگاه تکمیلی، طراحی شیوه‌های جدید در فعالیت‌های پرورشی و «تربیت انسان شایسته» توسط نظام تعلیم و تربیت، جذب معلمان فقط از مسیر دانشگاه فرهنگیان و شهید رجایی و در نظرگیری مهدکودک‌ها به عنوان مراکز مهم آموزشی و پرورشی تأکید کردند.



حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

رهبر فرزانه  
انقلاب اسلامی ایران

حضرت آیت الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در ارتباط تصویری با وزیر، معاونان، مدیران و رؤسای وزارت آموزش و پرورش در سی و چهارمین اجلاس آموزش و پرورش، معلمان را «افسران سپاه پیشرفت کشور» خواندند و با تأکید بر ضرورت تربیت انسان‌های مؤمن، خردمند، اندیشمند، دانشمند و دارای اخلاق اسلامی در این دستگاه بسیار مهم گفتند: سند تحول آموزش و پرورش باید با تبیین صحیح و تنظیم و اجرای برنامه جامع عملیاتی، زمینه‌ساز پرورش چنین افرادی شود.

### برنامه‌ریزی و اقدامات آموزش و پرورش پس از شیوع کرونایی سابقه بود

ایشان با قدردانی از زحمات چند ماه اخیر مجموعه آموزش و پرورش و گزارش خوب وزیر آموزش و پرورش گفتند: برنامه‌ریزی و اقدامات این مجموعه پس از شیوع کرونا بی‌سابقه بود چون تجربه‌ای در این زمینه نداشتیم که از همه قدردانی می‌کنم.

حضرت آیت الله خامنه‌ای، منطق و هدف آموزش و پرورش در همه دنیا را «تربیت انسان شایسته» خواندند و افزودند: البته با توجه به تعاریف گوناگون انسان شایسته در مکاتب مختلف، نوع آموزش‌ها و پرورش‌ها متفاوت می‌شود.





رهبر انقلاب افزودند: در نظام اسلامی برون‌داد و حاصل ۱۲ سال تعلیم و تربیت کودکان و نوجوانان و جوانان باید تربیت انسان‌های مؤمن، خردمند، متفکر و اندیشمند، دانشمند، با نظم، با انصاف، دارای اخلاق اسلامی و در یک کلمه انسان‌های مجاهد و اهل عمل باشد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با طرح این سؤال که برای تربیت چنین انسان‌هایی، دستگاه آموزش و پرورش باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد، افزودند: برای تحقق منطبق و هدف انسان‌سازی، آموزش و پرورش به عنوان لشکر عظیم فرهنگی نیازمند زیر بنای مستحکم و تحول بنیادی است.

رهبر انقلاب با اشاره به گذشت ۹ سال از تنظیم سند تحول آموزش و پرورش افزودند: در این سند اهداف کلان و راهبردهای کلی مشخص شده است که باید بر اساس سیاست‌ها، برنامه اجرایی تنظیم شود.

ایشان افزودند: برنامه اجرایی سند تحول با وجود تلاش‌های دولت‌های مختلف هنوز به طور کامل تنظیم نشده است لذا شورای عالی آموزش و پرورش و مدیریت کلان آن باید این مسئولیت را انجام دهند.

### ترمیم دوره‌ای سند تحول با نگاه تکمیلی صورت گیرد

رهبر انقلاب ترمیم دوره‌ای سند تحول با نگاه تکمیلی را از مفاد سند تحول و وظیفه شورای عالی انقلاب فرهنگی خواندند و افزودند: مسئولان آموزش و پرورش، این موضوع را پیگیری کنند. ایشان «زمان‌بندی» و «تعیین شاخص‌های پیشرفت» را در برنامه جامع اجرای سند تحول ضروری خواندند و افزودند: برنامه جامع باید متقن و در بردارنده همه اهداف سند تحول باشد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای تبیین صحیح سند تحول را هم مهم دانستند و گفتند: سند تحول باید برای همه سطوح آموزش و پرورش، به روشنی و جذاب تبیین شود تا همه مدیران و معلمان برای اجرای دقیق آن انگیزه پیدا کنند.

### حفظ شأن و جایگاه معلم در درجه اول بر عهده خود معلمان است

رهبر انقلاب اسلامی، معلمان را عناصر تعیین‌کننده در دستگاه عظیم فرهنگی آموزش و پرورش خواندند و با تأکید بر لزوم صیانت از شأن و نقش معلمان گفتند: معلمان به معنای واقعی افسران سپاه پیشرفت کشور هستند و حفظ شأن و جایگاه معلم در درجه اول به عهده خود آنان است و هر معلمی باید این احساس را داشته باشد که او آینده‌ساز است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای افزودند: آموزش و پرورش نیز باید از شأن و جایگاه معلمان حمایت کند و این هدف باید با کمک مجلس و دستگاه‌های مرتبط همچون سازمان برنامه و بودجه محقق شود.

### نگاه به آموزش و پرورش باید نگاه به یک دستگاه زیربنایی باشد

ایشان تأکید کردند: نگاه به آموزش و پرورش باید نگاه به یک دستگاه زیربنایی باشد نه مصرفی، و هزینه کردن در آموزش و پرورش همچون سرمایه‌گذاری در مسائل زیربنایی در نظر گرفته شود.

رهبر انقلاب اسلامی، فرهنگ‌سازی برای ترویج احترام و اکرام معلمان در جامعه را عامل سوم در صیانت از جایگاه و شأن این قشر مهم و تأثیرگذار دانستند و گفتند: دستگاه‌های فرهنگی به



ویژه صدا و سیما در این زمینه نقش بسیار مهمی دارند و باید این کار لازم را به صورت مستمر و هنرمندانه انجام دهند.

### معلمان فقط از مسیر دانشگاه فرهنگیان و شهید رجایی جذب آموزش و پرورش شوند

حضرت آیت الله خامنه‌ای موضوع جذب و تربیت معلم را بسیار مهم برشمردند و با اشاره به فعالیت دو دانشگاه فرهنگیان و شهید رجایی، خاطرنشان کردند: باید به گونه‌ای برنامه‌ریزی و ظرفیت‌سازی شود که معلمان سراسر کشور، فقط از مسیر این دو دانشگاه وارد آموزش و پرورش شوند و مجلس شورای اسلامی نیز باید در تصویب طرح‌ها به گونه‌ای عمل کند که خارج از مسیر این دو دانشگاه، ورودی به آموزش و پرورش وجود نداشته باشد. ایشان، در نظر گرفتن صلاحیت‌های دینی، اخلاقی و سیاسی را در جذب معلمان مورد تأکید قرار دادند و گفتند: باید در جذب معلمان یک گزینش صحیح و خردمندانه انجام شود و اجازه ورود نیروی بی‌کیفیت به آموزش و پرورش داده نشود.

### در آموزش مجازی به خانواده‌های با عدم تمکن مالی توجه ویژه شود

رهبر انقلاب اسلامی به موضوع «عدالت آموزشی» نیز اشاره کردند و افزودند: در مورد عدالت آموزشی و بهره‌مندی دانش‌آموزان از سهم مناسب خود در همه نقاط کشور بویژه مناطق دور دست و شناسایی و پرورش استعدادها در خنشان در مناطق محروم بارها صحبت شده است و اکنون که مسئله آموزش مجازی مطرح است، موضوع عدالت آموزشی حساس‌تر از گذشته است.

### صدا و سیما خلاء عدم امکان استفاده از آموزش مجازی را جبران کند

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با تأکید بر توجه به خانواده‌هایی که تمکن مالی برای خرید ابزار و وسائل مورد نیاز به منظور استفاده از آموزش مجازی را ندارند، افزودند: صدا و سیما باید از طریق آموزش، بخشی از خلاء عدم امکان استفاده از آموزش مجازی را جبران کند. ایشان یکی از موارد مربوط به عدالت آموزشی را، موضوع «مدارس دولتی» برشمردند و گفتند: باید سطح و کیفیت مدارس دولتی از لحاظ آموزشی و تربیتی به گونه‌ای شود که دانش‌آموزان احساس نکنند با تحصیل در این مدارس امکان قبولی آنها در کنکور کمتر است و خانواده‌ها نیز تصور کنند فرزندانشان را به یک جای بی‌پناه می‌فرستند.

### مراقبت از دانش‌آموزان در برابر آسیب‌های فضای مجازی

رهبر انقلاب اسلامی درباره آموزش مجازی و برخی زیان‌های احتمالی آن خاطرنشان کردند: راه اندازی شبکه شاد، اقدام بسیار خوبی است اما آموزش مجازی نباید موجب شود دانش‌آموز در معرض آسیب‌های فضای مجازی و خطرات اخلاقی و اعتقادی قرار گیرد.

### لزوم طراحی شیوه‌های جدید در فعالیت‌های پرورشی

ایشان به بُعد پرورشی در آموزش و پرورش اشاره کردند و با گلایه از کم‌توجهی به فعالیت‌های







پرورشی و عقب ماندگی در این زمینه برغم تأکیدهای مکرر، گفتند: با توجه به موضوع آموزش مجازی، باید برای فعالیت‌های پرورشی، شیوه‌های جدیدی را طراحی کرد تا این موضوع مورد غفلت بیشتر قرار نگیرد.

## جایگاه کشور در ال‌پیادهای جهانی ارتقاء یابد

رهبر انقلاب اسلامی، مدارس پرورش استعدادها در خشان یا همان سمپاد را از مسائل مهم و اساسی آموزش و پرورش خواندند و با اشاره به ابلاغ مصوبه مربوط به مدارس سمپاد که با تأخیر هم انجام شد، بر جدی گرفتن موضوع شناسایی و پرورش استعدادهای درخشان تأکید کردند و افزودند: جایگاه کشور در ال‌پیادهای نیز باید بهبود و ارتقاء یابد زیرا در سال‌های اخیر وضعیت ما برجسته نبوده است.

## مهدکودک مرکز مهم آموزشی و پرورشی است نه مرکز خدماتی

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با اظهار تأسف از رها بودن مهدکودک‌ها به دلیل اختلافات برخی دستگاه‌های دولتی، گفتند: براساس گزارش‌های رسیده، وضعیت مهدکودک‌ها به هیچ وجه خوب نیست و نباید به مهدکودک‌ها نگاه مراکز خدماتی داشت چراکه مراکز مهم آموزشی و پرورشی هستند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای همچنین با اشاره به اصرار غربی‌ها برای نفوذ در آموزش و پرورش کشورها با انگیزه تحمیل سبک زندگی غربی، از سند ۲۰۳۰ و یا نفوذ در آموزش و پرورش برخی کشورهای منطقه به عنوان نمونه یاد کردند و گفتند: امروز فلسفه اجتماعی غرب در خود غرب شکست خورده و مظاهر فسادانگیز آن از هالیوود تا پنتاگون کاملاً نمایان است.

رهبر انقلاب اسلامی با تأکید بر حساسیت در مقابل نفوذ دشمن افزودند: دشمن قصد دارد کاری را که به وسیله نظامی از انجام آن ناتوان است، با نفوذ و از راه‌هایی مانند سند ۲۰۳۰ و ساختن انسان‌هایی تربیت کند که مثل او فکر و اهداف عملیاتی او را پیاده کنند تا زمینه غارت ملت‌ها فراهم شود.

## گزارش معاون وزیر و رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی در سی و چهارمین اجلاس آموزش و پرورش

در این جلسه، معاون وزیر و رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی نیز تولد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش را در تاریخ انقلاب اسلامی ایران، نقطه عطفی نامید که نباید در عملیاتی نمودن آن کوچکترین تردیدی به خود راه داد.

دکتر حسن ملکی با تأکید بر اینکه سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، مهم‌ترین و زیربنایی‌ترین سند اسلامی و ایرانی ماست، افزود: در صورت اجرای دقیق آن، پیام و اهداف انقلاب اسلامی ملت ایران در نهاد تعلیم و تربیت کشور بروز و ظهور پیدا می‌کند و در صورت بی‌اعتنایی و عدم اجرای درست آن، رابطه انقلاب با تعلیم و تربیت قطع می‌شود. بر این اساس اجرا یا عدم اجرای سند تحول، معادل حیات و مرگ آموزش و پرورش است.

وی خاطرنشان کرد: فلسفه‌های رنگارنگ غربی، مترصد نفوذ در پیکر انقلاب و نظام اسلامی



هستند که نمونه بارز آن را در طرح و تلاش اجرای سند ماهیتاً غربی ۲۰۳۰ در نظام تعلیم و تربیت ایران ملاحظه کردیم .

ملکی با اشاره به تلاش سازمان پژوهش برای تولید استانداردهای برنامه درسی تا پایان سال جاری افزود: با آغاز سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ اولین سری از تولیدات بسته‌های تربیت و یادگیری را برای اجرا آماده می‌سازیم.

او با توضیح شیوه‌های متفاوت برخورد با سند تحول بنیادین و برنامه درسی ملی خاطر نشان کرد: نشناختن قدر این سند و کنار گذاشتن آن، جزء‌نگری و مواجهه‌گزینشی با این سند که به معنای کم توجهی به کلیات آن است، همسو سازی به معنای الهام گرفتن از محتوای سند که طی آن ساختار تغییر نمی‌کند و عملیاتی کردن سند با الگوهای عملیاتی، شیوه‌های گوناگون مواجهه با آن است.

او تأکید کرد: منصفانه‌ترین و شایسته‌ترین مواجهه با سند مواجهه‌ی مبنای گرایانه است. به این معنا که باید دلالت‌های سند تحول را گزاره‌های موجه در نظر گرفت و بر اساس آن‌ها استنتاج نمود.

ملکی با بیان اینکه «خودموجه» بودن گزاره‌های سند به دلیل ریشه‌ی وحیانی آن‌هاست، افزود: به عنوان مثال مقوله «ایمان» و تربیت ایمانی دانش‌آموزان ریشه در شریعت الهی دارد. لذا برای ارتباط برنامه‌های تربیتی با مبانی، الگوهای عملیاتی در هر بخشی مورد نیاز است.

وی با اشاره به اینکه باور به سند تحول به عنوان یک چتر فکری و فلسفی تعهداتی به دنبال دارد، از کشف ثابتات و متغیرات، فطرت پروری، علم‌گرایی، آموزش معارف انقلاب اسلامی، فهم مسایل اساسی و توانمندسازی معلم به عنوان این تعهدات یاد کرد.

### ۱- کشف ثابتات و متغیرات

ملکی در تشریح ثابتات و متغیرات گفت: در نگاه دنیای غرب که مبتنی بر تغییر است، ارزش‌های پایدار و ثابتاتی که ریشه در ماوراء طبیعت دارند، غیرقابل دفاع تلقی می‌شوند اما در فلسفه اسلامی که مبتنی بر وحی الهی است، مجموعه‌ای از اصول ثابت موجود است که هرگز مشمول تغییر نمی‌شوند، هر چند گاهی نو شدن نیز ضروری است. پس همه‌ی مسئولان تعلیم و تربیت در نظام اسلامی باید به ثابتات و متغیرات آگاهی داشته باشند چون بدون این آگاهی، ممکن است ثابتات در برابر متغیرات رنگ ببازد و یا به تغییرات معقول کم توجهی شود .

### ۲- فطرت پروری

او از فطرت پروری به عنوان دیگر ضرورت تربیتی نام برد و افزود: فطرت در تحلیل انسان‌شناسی خلقت ویژه انسان و مشتمل بر مجموعه‌ای از استعدادها و قوای ذاتی است که به طور بالقوه در آدمی خلق شده و به وسیله تعلیم و تربیت به فعلیت می‌رسد. طراحان برنامه درسی باید شناخت عمیقی از ابعاد و ساختار فطرت کودک به دست آورند و براساس آن برنامه‌ریزی تربیتی کنند.

### ۳- علم‌گرایی

ملکی با اشاره به اینکه تأکید مستقیم و غیرمستقیم سند تحول بنیادین به علم و آگاهی یکی دیگر از ابعاد این سند است، متذکر شد: قبل از هر گونه تدوین و تعلیم قواعد از سوی بشر،





علم‌گرایی از سوی خدای متعال تأکید و بلکه واجب شده است. از این جهت، علم‌آموزی نیز یک نیاز فطری است که از طریق آن دانش‌آموزان به «هستی» مرتبط می‌شوند.

#### ۴- آموزش معارف انقلاب اسلامی

رییس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی با بیان اینکه قاعدتاً برنامه‌های درسی تحول‌گرا به انسان‌های تحول‌گرا باید منتهی شوند، خاطرنشان کرد: معارف انقلاب اسلامی در برگیرنده مجموعه‌ای از دانش‌ها و ارزش‌ها و توانائی‌هاست که هریک به نوعی متربی را نسبت به صیانت از انقلاب اسلامی آماده و پا به رکاب نگه می‌دارد. تولی و تبری نسبت به دوستان و دشمنان انقلاب اسلامی و آموزش ارزش‌ها و شعارهای اصیل انقلاب از اهم مواردی است که ذیل معارف انقلاب اسلامی قرار می‌گیرند.

#### ۵- فهم مسایل اساسی

او در تشریح فهم مسایل اساسی به عنوان یکی دیگر از تعهدات سند تحول گفت: گاهی در جامعه مسایلی رخ می‌نماید که حل آنها صرفاً از طریق بخشنامه‌ها و تقاضاها حل نمی‌شود، بلکه در نگرش‌ها و طرز تلقی‌ها باید اثر گذاشت آنجا که اقدامات سخت و تأکیدات اداری و حتی مقررات نمی‌توانند کار مؤثری انجام دهند، کار تربیتی و تبلیغ و تعلیم می‌تواند مؤثر واقع شود.

#### ۶- توانمندسازی معلم

ملکی با تأکید بر اینکه معلم و برنامه درسی طوری به هم گره خورده‌اند که نمی‌توان این دو را جدا فرض کرد، از توانمندسازی به عنوان یکی دیگر از تعهدات سند تحول یاد کرد و افزود: بر این اساس بنای جدی داریم توانمندسازی معلمان را برای اجرای برنامه درسی تحولی توأمان پیش ببریم و همراه برنامه‌ریزی درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری به صلاحیت‌های حرفه معلمی نیز بیندیشیم و اجرا کنیم. توانمندسازی معلمان باید دوجبه پایانی و تغییرپذیری را در آموزش‌ها مورد توجه قرار دهد.

ملکی در بخش پایانی سخنان خود با بیان اینکه راه تحول پر مسئله و گاهی آسیب‌زاست زیرا که پیچیدگی خاصی دارد، خاطرنشان کرد: سند تحول بنیادین که نقشه راه برای تغییرات بنیادین است در صورت اجرای درست و همه جانبه به تحول در برنامه‌های درسی و تربیت منتهی می‌گردد که مقصود اصلی همه است.

وی ادامه داد: پرورش فطرت الهی کودک توسط کسانی قابل انجام است که خود آنان فطرت شکوفا داشته باشند. کارشناس برنامه‌ریزی درسی و یا معلمی که در جهت تربیت فطری کوشش می‌کند با شخصیت بسته و منقبض نمی‌تواند شخصیت منبسط و با طراوت فطری بیوراند. در عین حال نباید به خاطر این غموض برنامه‌ای از برنامه‌ریزی درسی فطرت‌گرا مأیوس شد. رویکرد فطرت‌گرایی توحیدی قابلیت و توان این را دارد که برای تربیت همه جانبه زمینه‌سازی و راه کمال را به روی متربی باز کند.







معاون وزیر و رئیس سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی مبنای و دلالت های نظام پذیرش و بررسی پیشنهادهای را تشریح و بر ضرورت توجه ویژه به این بخش تأکید کرد. به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، دکتر حسن ملکی در جلسه کارگروه نظام پذیرش و بررسی پیشنهادهای سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی ضمن تشریح مبنای این نظام، بر اهمیت توجه ویژه به فعالیت های این کارگروه و تأثیر آن بر فرایند تعاملات سازمانی تأکید کرد. متن کامل سخنرانی دکتر ملکی در این کارگروه به شرح زیر می باشد:

## نظام پیشنهادات

نظام پذیرش و بررسی پیشنهادات، نظام پیشرفته ای در جهت ارتقای جایگاه سازمانی و همچنین تکریم ایده های خلاقانه است؛ سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی نیز به همین منظور تقویت فرهنگ سازی براساس نظام پیشنهادات را به اجرا در می آورد. به منظور معرفی فعالیت نظام پیشنهادات در سازمان پژوهش باید اشاره کنیم که کارگروه نظام پذیرش و بررسی پیشنهادهای ریاست دکتر حسن ملکی معاون وزیر و رئیس سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی تشکیل شد.



**دکتر حسن ملکی**

رئیس سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

### مبنای نظام پیشنهادهای

می توانیم مبنای انسان شناسی و مبنای معطوف به ماهیت انسان را به این مسئله مطرح کنیم، به این معنا که همه همکاری که در یک اداره کار می کنند اولاً و بالذات یک انسانند و ثانیاً و بالعرض یک کارمند هستند. اگر ما آن اولاً و بالذات را فراموش کنیم آن ثانیاً و بالعرض را نمی توانیم خوب مدیریت کنیم. حالا آن اولاً و بالذات یک انسان هستند؛ یعنی چه؟ یعنی این که همه ما به عنوان یک انسان دارای قابلیت هایی هستیم و بخشی از این قابلیت ها اشتراکی است و بخشی از آن ها متفاوت است. آن قابلیت های اشتراکی که همه در آن سهیم هستیم، عبارت است از نیروی عقل و اندیشه و نیروی اراده و اختیار. شما همین دو نیرو و دو قوه را در نظر بگیرید و ببینید چه مقدار به کار ما جهت می دهد. انسانی که دارای عقل و اندیشه است صاحب یک گنجینه است.





این‌که عرض کردم کارشناس ما اولاً و بالذات انسان است یعنی ذهن ما معطوف شود که این ماشین و ابزار نیست، بلکه یک انسان دارای قدرتی به نام اندیشه‌ورزی و عقل است. همچنین دارای نیروی اراده و اختیار است. موجودی که دارای نیروی اراده و اختیار است مایل است از اراده و اختیار او استفاده شود و به همین دلیل از ابزار انگاری یک کارمند و یک کارشناس باید شدیداً پرهیز کنیم. او را باید به‌عنوان یک انسان دارای قوه عقل، اندیشه، اراده و اختیار محسوب کنیم. این مبانی انسان‌شناسی کار ما است.

### چرا نظام پیشنهادها؟

معاون وزیر و رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی ضمن طرح سؤال در خصوص چستی نظام پیشنهادها؛ گفت: انسان‌هایی که با ما همکاری می‌کنند دارای عقل و خرد هستند و هر موجود صاحب عقل و خرد مایل است که خرد خود را به کار ببندد و ارائه پیشنهاد بدهد. برای این کار می‌شود مبانی اجتماعی هم در نظر گرفت.

### مبانی اجتماعی و روان‌شناختی نظام پیشنهادها

وی در خصوص مبانی اجتماعی و روان‌شناختی نظام پیشنهادها گفت: این کار مبانی روان‌شناختی هم دارد. مبانی روان‌شناختی چیست؟ مثل این‌که انسان مایل است از بعد روانی دیده شود. این استثناء دارد؟ خیر، من معتقدم استثناء ندارد. جز معصومین علیهم السلام که در عالم خلقت حساب خاصی دارند و به‌عنوان انسان‌های کامل در مراتب بالای کمال قرار گرفته‌اند، ما انسان‌های معمولی مایل هستیم دیده شویم. مایل هستیم احساس کنیم کسانی هستند که به ما توجه کنند. این از بعد روانی آرامش می‌آورد. یک کارشناس که آرام شد خوب کار می‌کند. یک کارمند ناآرام باشد هر قدر ذهن قوی هم داشته باشد نمی‌تواند کار کند. نظام پیشنهادها، مطلوب، یک فضای روان‌شناختی تعادل‌بخش، آرامش‌بخش و فضای آرامشی اعتمادآفرین را به وجود می‌آورد. شما ببینید چقدر فرق دارد که ما صبح وقتی وارد سازمان می‌شویم؛ احساس کنیم وارد مکانی شده‌ایم که ما به آن اعتماد داریم و او به ما اعتماد دارد، با این‌که ما وارد مکانی شویم که احساس کنیم ما به او بی‌اعتماد هستیم و او هم به ما بی‌اعتماد است؟ حالت دوم بسیار آزاردهنده و نگران‌کننده است. این‌ها مسائل روان‌شناسی است. شما در یک مکان نمی‌توانید فقط تحلیل جامعه‌شناختی و فقط تحلیل فلسفی داشته باشید. باید تحلیل روان‌شناختی هم داشته باشید. لذا نظام پیشنهادها موجب می‌شود فضای روانی آرام شکل بگیرد، چون افراد احساس می‌کنند در اداره‌ی امور این‌جا دخیل هستند و سهم دارند، ولو این‌که پیشنهاد داده باشند و پیشنهادشان با ده‌ها انتقاد به خودشان برگشته باشد. این هم ایرادی ندارد.

### مبانی فرهنگ سازمانی

فرهنگ یعنی چه و فرهنگ سازمانی به چه معناست؟ ما وقتی از فرهنگ حرف می‌زنیم، در تصور از سه دایره متداخل حرف می‌زنیم. دایره داخلی نظام ارزش‌ها است، دایره دوم نظام هنجارها و دایره سوم نظام رفتارها. فرهنگ چیزی جز این نیست. مصادیقش فرق می‌کند. مجموعه



ارزش‌ها و مجموعه الگوهای رفتاری منبعث از ارزش‌ها و مجموعه رفتارها در یک‌جا می‌شود فرهنگ. این‌که گفته می‌شود فلان آدم خیلی با فرهنگ است، می‌دانید یعنی چه؟ یعنی ارزش‌های خوبی در وجودش درونی شده است. رفتارهایی که از او سر می‌زند رفتارهای مطلوب و انسانی است. فرهنگ این است.

فرهنگ سازمانی یعنی چه؟ یعنی در یک سازمان نظام ارزش‌ها و نظام هنجارها چیست و کدام رفتارها برجسته شده است؟ این می‌شود فرهنگ سازمانی. ما در یک سازمان بسته به این‌که کدام ارزش‌ها در آن‌جا رواج دارد با سخن و پیشنهاد دیگران برخورد می‌کنیم. شما فرض کنید در یک جایی استبداد حاکم باشد. آیا آنجا می‌شود از نظام پیشنهادها حرف زد؟ یا در یک‌جا ولنگاری حاکم باشد. نقطه مقابل استبداد چیست؟ یک موقعی یک سازمانی مستبدانه اداره می‌شود و یک‌جا هم ولنگارانه اداره می‌شود. هر دو خطر است. از هیچ‌کدام از این دو، نظام پیشنهادها موثر بیرون نمی‌آید. استبداد که خریدار پیشنهاد نیست. در ولنگاری هم انگیزه‌ای برای ارائه پیشنهاد نیست. پس کدام فرهنگ سازمانی می‌تواند نظام پیشنهادها را ترغیب بکند؟ یک فرهنگ سازمانی انسانی، مهربان و قاطع. اگر قاطع نباشد کار پیش نمی‌رود. اما مراقب باشیم قاطعیت به استبداد منتهی نشود. چه زمانی منتهی نمی‌شود؟ زمانی که قاطعیت ریفقی به نام مهر و محبت داشته باشد و فرهنگ انسانی در آن باشد.

## تغییر فرهنگ سازمانی

نکته اول، تغییر فرهنگ سازمانی است. یعنی فرهنگ سازمانی پیشنهادپذیر یا فرهنگ سازمانی نقدپذیر و فرهنگ سازمانی پویا داشته باشیم. ما از این جهات احتیاج به کار داریم، اما بنده از دوستان می‌خواهم؛ به این فکر کنیم با چه مکانیزمی در این فرهنگ سازمانی اثر بگذاریم؛ یک محور و راهکار ارائه بدهیم. خود آقای دکتر حسنی می‌توانند پیگیری‌کننده این مورد باشند و به جلسه پیشنهاد بدهند که باید چه کار کنیم تا روی فرهنگ سازمانی به همان رویه‌ای که اشاره فرمودند اثر بگذاریم.

## تعیین تکلیف سامانه پذیرش نظام پیشنهادها

مورد دوم این است که تکلیف سامانه باید حتماً در اسرع وقت و بدون معطلی مشخص شود. این موضوع را معاونت توسعه منابع و پشتیبانی چون نایب رئیسی این شورا را خواهند داشت، پیگیری خواهد کرد. آقای نیک‌نژاد و سایر دوستان نیز همین‌طور. عنایت داشته باشید که وقتی ما از سامانه حرف می‌زنیم گویی از فرآیند پذیرش نظام پیشنهادها حرف می‌زنیم. یعنی سامانه ما باید بر محوریت فرآیند پذیرش نظام پیشنهادها طراحی شود. یعنی معلوم شود اگر فردی می‌خواهد پیشنهاد بدهد، نقطه آغازین کجاست و چه فرآیندی طی می‌شود تا در نهایت به او باز خورد داده شود.





## ورود عمیق تر معارف انقلاب اسلامی به کتب درسی

تأکیدات مقام معظم رهبری مبنی بر مورد توجه قرار دادن پیام‌ها و معارف انقلاب در همه متون آموزشی و همچنین جدی گرفتن سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و اهمیت دادن به آن، ضرورت طرح عمیق‌تر معارف انقلاب اسلامی در کتب درسی را برای سازمان پژوهش بیشتر کرد.

پیرو کلام حکیمانه رهبر فرزانه انقلاب این سازمان با مشارکت انسان‌های دانا، آگاه، خوش فکر، متدین و انقلابی به غنای فرهنگ و معارف انقلاب اسلامی در همه اقلام بسته‌های تربیت و یادگیری، بخصوص کتاب درسی همت گماشته است.

این سازمان، مجموعه معارف انقلاب اسلامی را با رویکرد فرهنگی و تربیتی و متناسب با شرایط سنی، ویژگی‌های شناختی و روان‌شناسانه دانش‌آموزان، در قالب متون نوشتاری یا محتوا، تصاویر شامل متن و پشت جلد و در فعالیت‌های یادگیری نظیر «گفت‌وگو کنید»، «نمونه بیاورید»، «بیندیشید» و... کتاب‌های درسی پایه‌ها و دوره‌های مختلف تحصیلی منعکس کرده است و ناگفته نماند که در حد گام‌های نخستین است.

حاضر سازمان پژوهش در حال برنامه‌ریزی برای یک حرکت عالمانه جهادی و جهش بلند در طراحی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری بر اساس راهنمای برنامه درسی ۱۱ حوزه تربیت و یادگیری مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی و اسناد بالادستی نظام جمهوری اسلامی ایران است.



بدون تردید هر کشوری مطابق فلسفه حاکم خود تلاش می‌کند کودکان، نوجوانان و جوانان را هم‌سو با آرمان‌ها و اهداف مقبول پرورش دهد تا بتواند جامعه مطلوب خود را به وجود آورد. در این عرصه، برنامه درسی به عنوان نقشه جامع یادگیری، علاوه بر فراهم‌سازی زمینه ایجاد تحول همه‌جانبه، گسترده و عمیق در مفاهیم و محتوای آموزشی، وسیله تأثیرگذاری است که آثار و نتایج آن به رفتار یادگیرنده تبدیل می‌شود و هویت معینی را ایجاد می‌کند.

علی‌اکبر روشن‌دل



برنامه‌های درسی و تربیتی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران نیز با رویکرد «فطرت‌گرایی توحیدی»، مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، با بهره‌گیری از دستاوردها و یافته‌های علمی فرهنگ و تمدن اسلامی - ایرانی، زمینه تربیت نسلی موحد، مؤمن، معتقد و وفادار به ارزش‌های اسلامی، ملی و انقلابی و نقش‌آفرین در شکل‌گیری جامعه صالح بر اساس نظام معیار اسلامی را فراهم می‌سازد.

## انقلاب اسلامی؛ معجزه عصر جدید ضرورت تقویت روحیه انقلابی نسل جوان

انقلاب اسلامی ایران، از جنس بعثت توحیدی انبیا بود؛ معجزه عصر جدید که محصول اندیشه دینی و اسلامی معمار کبیر انقلاب، رهبری حکیمانه و مشارکت توده مردم از تمام سطوح و اقشار بود و نه تنها جغرافیای سیاسی و موازنه قدرت منطقه را تغییر داد، بلکه جغرافیای معرفتی و نقشه فرهنگی جهان را نیز دستخوش تغییرات کرد.

اعتقاد سازمان پژوهش بر این است که معارف این انقلاب عظیم، روحیه انقلابی و علاقه به انقلاب باید از طریق برنامه‌های درسی به ویژه کتب درسی در جوانان و نوجوانان تقویت شود تا کشور دچار دسیسه‌ها و توطئه‌های دشمنان داخلی و خارجی نشود.

بدون شک موفقیت در تبیین معارف انقلاب موجب خواهد شد تا دانش‌آموزان، نسل آینده ساز ایران اسلامی، با ارچ‌نهادن به دستاوردهای انقلاب اسلامی و افتخار به ارزش‌های اصیل و ماندگار آن بیش از پیش قدردان و پاسدار این نعمت بزرگ الهی باشند.



# اقدامات سازمان در شرایط کرونایی

آغاز سال تحصیلی جدید مانند سال های قبل نبود، شور و حال خاصی داشت که تجربه جدیدی برای همگان بود. سالی که به دلیل شیوع ویروس کووید ۱۹ باعث شد تا مدارس با حساسیت های ویژه و رعایت دقیق پروتکل های بهداشتی فعالیتشان را آغاز کنند. امسال شوق دانش آموزان برای شروع سال تحصیلی بیشتر بود چراکه مدت زمان زیادی را در خانه های خود و دور از مدرسه بودند، اما این ویروس منحوس شرایط را به کلی تغییر داد. این تغییر فقط به شیوه بازگشایی مدارس محدود نشد، بلکه باعث شد تا حتی کتاب های درسی آنها نیز دستخوش این تغییرات شود.

سازمان پژوهش به منظور پیشگیری، کاهش آسیب ها و کاستی های نظام آموزشی و با توجه به رسالت و مأموریت ذاتی خود در جهت تأمین بستر لازم برای تحقق اهداف برنامه های درسی و تربیتی و با رویکرد عدالت آموزشی، راهبرد «آموزش ترکیبی» که از آن با عنوان «تلفیق حضوری و مجازی» یا «آموزش انعطاف پذیر» نیز تعبیر می شود را برای سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ در قالب جداول و راهنمای تدریس ویژه شرایط زرد و قرمز را تبیین و ترسیم کرد. سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی به عنوان متولی تهیه محتوای آموزش و پرورش امسال را با شرایط ویژه آغاز کرد.



یکی از مهم ترین اقدامات سازمان که متناسب با شرایط اپیدمی کرونا طراحی شده است تولید و چاپ راهنماهای درسی برای شرایط ویروس کووید ۱۹ است. هدف از انتشار این کتاب ها آموزش معلمان مقاطع مختلف در مناطق زرد یا قرمز کرونایی است که مجبورند سال جدید تحصیلی در مدارس خود از آموزش های غیرحضوری یا ترکیبی استفاده کنند.

راهنمای برنامه درسی دوره ابتدایی در شرایط ویروس کووید ۱۹، برنامه درسی دوره اول متوسطه در شرایط ویروس کووید ۱۹ وضعیت قرمز، برنامه درسی دوره اول متوسطه در شرایط ویروس کووید ۱۹ وضعیت زرد، برنامه درسی دوره دوم متوسطه نظری در شرایط ویروس کووید ۱۹ وضعیت قرمز، برنامه درسی دوره دوم متوسطه نظری در شرایط ویروس

محمد حسن نژاد





کووید ۱۹ وضعیت زرد، برنامه درسی دوره دوم متوسطه شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش در شرایط ویروس کووید ۱۹، کتاب‌هایی هستند که برای راهنمایی معلمان همه دوره‌ها تولید و چاپ شدند.

اقدام مهم دیگری که سازمان پژوهش در این شرایط انجام داد ثبت سفارش و توزیع کتاب‌های درسی بین همه دانش‌آموزان میهن اسلامی است. این سازمان تلاش کرد کتاب‌های درسی در سریعترین زمان ممکن، بهترین شرایط و با کمترین هزینه در اختیار دانش‌آموزان و خانواده‌های آنها قرار گیرد هرچند که در این راه مشکلات و مسائلی وجود داشت و دارد که نیازمند برطرف شدن می‌باشد.

### کتاب درسی؛ از ثبت سفارش تا تحویل به دانش‌آموز

به قرار چندسال اخیر ثبت سفارش الکترونیکی کتاب‌های درسی در همه پایه‌های تحصیلی آموزش ابتدایی، متوسطه اول، متوسطه دوم و کتاب‌های درسی تکمیلی دوره اول متوسطه ویژه دانش‌آموزان استعدادهای درخشان و همچنین کتاب‌های درسی دانش‌آموزان استثنایی به صورت انفرادی و گروهی برای مقاطع میان‌پایه یعنی دوره‌های آمادگی تکمیلی (پیش دبستانی استثنایی)، دوم تا ششم ابتدایی، هشتم و نهم متوسطه اول، یازدهم و دوازدهم متوسطه دوم (نظری، فنی و حرفه‌ای و کاردانش) و پایه‌های یازدهم و دوازدهم دوره دوم متوسطه حرفه‌ای استثنایی از ۲۴ فروردین ۹۹ و پایه‌های ورودی یعنی اول، هفتم و دهم از ۸ تیرماه آغاز شد. با توجه به بحران کرونا که وضعیت‌هایی اضطراری برای همه بخش‌ها خصوصاً دستگاه تعلیم و تربیت رقم زده است، مهلت ثبت سفارش بارها تمدید شد و حتی دانش‌آموزانی که موفق به ثبت سفارش نشده بودند تا شروع سال تحصیلی جدید نیز امکان ثبت سفارش کتاب‌های مورد نیاز خود را داشتند.



توزیع کتب درسی از چاپخانه به استان‌ها طبق برنامه زمان‌بندی سازمان آغاز شد. از ۲۵ مردادماه دانش‌آموزان متوسطه اول کتاب‌های خود را از مدرسه تحویل گرفتند و فرایند تحویل تا ۱۵ شهریور ادامه یافت. در سایر دوره‌ها هم توزیع کتاب درسی از ۱۰ شهریور شروع شد. امسال ۵۱ عنوان کتاب درسی برای دوره ابتدایی، ۵۶ عنوان برای دوره متوسطه اول، ۱۳۷ عنوان برای متوسطه دوم نظری، ۳۶۳ عنوان برای متوسطه فنی و حرفه‌ای، ۱۳۹ عنوان برای متوسطه دوم کاردانش همچنین ۲۴۶ عنوان کتاب درسی برای آموزش و پرورش استثنایی تولید و چاپ شده است. مجموع کتاب‌های درسی چاپ‌شده ۹۹۲ عنوان کتاب با تیراژ ۱۴۰ میلیون جلد است.



## نواختن زنگ آغاز سال تحصیلی در دبستان پسرانه دکتر حافظی

یکی از سنت‌های دستگاه آموزش و پرورش در آغاز سال تحصیلی جدید حضور وزیر آموزش و پرورش و معاونان وزیر و مدیران ارشد وزارتخانه در مدارس برای نواختن زنگ مدرسه و شرکت در آیین آغاز سال تحصیلی جدید است که دکتر حسن ملکی معاون وزیر و رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی نیز با حضور در دبستان دکتر حافظی واقع در منطقه ۱۰ شهر تهران زنگ آغاز بهار آموزشی را نواخت و دقایقی با دانش‌آموزان این مدرسه سخن گفت. این مدرسه به جا مانده از خیر مدرسه‌ساز فقید، دکتر محمدرضا حافظی است که سالها به عنوان رئیس جامعه خیرین مدرسه‌ساز به کشور خدمت کرد و مدارس بسیاری در گوشه و کنار سرزمین ایران یادگارهای بجا مانده از این خیر بلنداندیش هستند.

دکتر ملکی نیز در این مراسم ضمن تبریک بازگشایی مدارس از این مدرسه‌ساز نیک‌اندیش برای ادامه یافتن راه او ابراز امیدواری کرد.



معاون وزیر آموزش و پرورش سپس به نگرانی دانش‌آموزان و خانواده‌ها از حضور فیزیکی در مدارس در آستانه سال جدید تحصیلی اشاره کرد و گفت: «بنده نیز مانند شما فرزند دارم، پدر و پدربزرگ هستم و نگرانی که شما والدین در مورد حضور در مدرسه دارید بنده هم دارم. این شرایطی که کرونا ایجاد کرده را کاملاً درک می‌کنم. اما معتقدم باید به فرموده‌ها و تعالیم اسلامی

هم توجه کنیم که انسان‌ها به روش‌های مختلف آزمایش می‌شوند و چه بسا این ویروس عالم‌گیر یک آزمون الهی باشد.»

وی با اشاره به آیه "فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا" یادآور شد: «خداوند در این آیه می‌فرماید که مطمئن باشید بعد از هر سختی گشایشی وجود دارد بنده به عنوان یکی از مسئولان آموزش و پرورش اذعان دارم که اوضاع برای والدین سخت است اما چه باید کرد؟ برای عبور از این اوضاع نه آموزش و پرورش می‌تواند به تنهایی کاری کند و نه فرد دیگری، بلکه نیازمند یک مسئولیت‌همگانی هستیم. اکنون زمانی است که انجمن اولیا و مربیان باید به معنای کامل همراهی کند.»

در این مراسم سایت کتابخانه دبستان دکتر حافظی منطقه ۱۰ به صورت رسمی توسط دکتر ملکی افتتاح شد. اشتراک رایگان یکساله مجلات رشد به همراه بیش از ۱۰۰ عنوان کتاب داستان نیز توسط سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی به این مدرسه اهدا شد.



# چرا سند تحول، اجرایی نمی‌شود؟

نخستین نشست ریاست سازمان باجمعی از نخبگان  
و فعالان تربیتی کشور روز دوم تیرماه برگزار شد.

در ابتدای این نشست دکتر ملکی رییس سازمان یکی از مهم‌ترین اهداف تشکیل این جلسه را کمک گرفتن از فعالان تعلیم و تربیت دانست و افزود: مسئولیتی که سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی در این زمینه دارد، در کل کشور بی‌دلیل است.

او با اشاره به اینکه طراحی و تدوین برنامه‌های درسی، مهم‌ترین برنامه سازمان است، اضافه کرد: تولید محتواهای آموزشی براساس همین برنامه‌ریزی‌های درسی انجام می‌شود و از این راه، به تغذیه فکری کودکان و نوجوانان می‌پردازیم که نزد مسئولان تعلیم و تربیت، امانت هستند. همه ما روزگاری دانش‌آموز بوده‌ایم و هر آنچه که هم اکنون هستیم، محصول همان نظام تربیتی است که بر ما پیاده شده است و از این منظر، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی جای فوق‌العاده مهمی است.

ملکی که بعد از مدتی فعالیت در دانشگاه علامه طباطبایی بار دیگر به سازمان پژوهش بازگشته است، این بازگشت را برای انجام مأموریتی مهم خواند و تصریح کرد: علت عمده بازگشتم این است که احساس کردم ۹ سال است به اسناد تحولی آموزش و پرورش، بی‌اعتنایی شده در حالی که این اسناد سال ۱۳۹۰ تصویب شده است.

او با اشاره به تأکیدات مقام معظم رهبری بر لزوم اجرای سند تحول بنیادین، ادامه داد: ایشان سال ۹۸ بار دیگر این موضوع را یادآوری کردند و از سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی به عنوان مکانی مهم در اجرای این برنامه نام بردند.

ملکی خاطرنشان کرد: یاد ندارم بعد از انقلاب، اسم این سازمان بر زبان عالی‌ترین مقام این کشور آمده باشد و افراد را برای کمک به این مکان تشویق کرده باشند ولی اوایل سال ۹۸ با تکرار اینکه چرا اسناد تحول عملیاتی نمی‌شود، خواستند با نشانه دقیق‌تری امثال بنده را متذکر بشوند که به سازمان کمک کنیم.

ملکی، با طرح این پرسش که بی‌توجهی برای عملیاتی شدن این اسناد برای چیست؟ افزود: معتقدم برخی سند گریز شده‌اند یعنی می‌ترسند این اسناد تحولی را شجاعانه روی میزشان بیاورند و وارد کار بشوند. بعد از این سند، برنامه درسی ملی تولید شد. ولی اکنون کجاست؟ امروز تقریباً هر جا بروید، به نوعی، این اسناد تحولی وجود دارد. ولی به آنها توجه نمی‌شود. شاید چون احساس می‌کنند کار سخت است.

ندا آل‌طیب





ملکی از برنامه‌ریزی برای عملیاتی شدن این سند خبر داد و گفت: تا جایی که به ما مربوط می‌شود، کار می‌کنیم، ولی عرصه‌ی حساسی است.

او با بیان اینکه براساس فلسفه‌ی تعلیم و تربیت خودمان، یکسری امور ثابت و مطلق داریم، افزود: امروزه در فرهنگ غربی یا آنها که متأثر از اندیشه‌ی غربی هستند، حرف زدن از ثابتات، گویی حرف زدن درباره‌ی منطقه‌ی ممنوعه است. در حالی که بعضی امور برای ما مطلق و جزء ثابتات اندیشه‌ی تربیتی است که نمی‌توانیم درباره آنها معامله کنیم بلکه باید محکم و مدلل بر ثابتات بایستیم و در این زمینه، برنامه داشته باشیم.

این معاون وزیر آموزش و پرورش از موضوعاتی مانند تربیت دختران و پسران با حیا، داشتن روحیه‌ی بندگی خدا و تسلیم در برابر ارزش‌های الهی به عنوان مصداق‌هایی از ثابتات نام برد و متذکر شد: در دوران تحولی، باید نسبت خود را با امور ثابت مشخص کنیم و ببینیم چگونه عمل کنیم تا هم متهم به تاجر نشویم و هم ثابتات را ترک نکنیم.

وی با اشاره به اینکه در برابر ثابتات، یک سری متغیرات هم داریم، گفت: امور برگرفته از ابعاد زندگی است که آن ابعاد ماهیتاً، متغیرند، مانند متغیرهای علمی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، گاهی اقلیمی. مهم این است که در برنامه درسی چگونه عمل کنیم تا اباحه‌گری و تاجر مبتلایمان نکنند و برنامه‌های درسی، از این دو عامل، مصون بماند. در این زمینه نیازمند همفکری افرادی هستیم که در عرصه‌ی تعلیم و تربیت تحصیل کرده‌اند.

او، بومی‌سازی برنامه درسی و در عین حال بین‌المللی شدن را دیگر مساله مهم دانست و ادامه داد: باید به این فکر کنیم که چه نسبتی با مسائل بومی و چه نسبتی با مسائل بین‌المللی و جهانی داشته باشیم. اینها مواردی است که خیلی وضوح پیدا نکرده و نیاز به شفاف‌سازی دارد. دکتر ملکی تأکید کرد: برای تحول باید ببینیم چه نگاه، برنامه‌ها و رویکردهایی داشته باشیم که در عین رشد و پیشرفت، مسیر را کج نرویم؛ چراکه گاه ممکن است به بهانه پیشرفت و تعالی، از مسیر اصلی انقلاب‌مان فاصله بگیریم یا برعکس، ممکن است به بهانه حفظ اصالت‌ها، خود را از نوآوری‌ها و راه‌های نو محروم کنیم.





به گفته او، کنار هم قرار دادن این قبیل امور و حوادث، واقعیتی را نشان می‌دهد و آن هم این است که برنامه درسی و تعلیم و تربیت امور پیچیده‌ای شده‌اند که نمی‌توانیم به سادگی به آن نگاه کنیم.

دکترملکی با بیان اینکه این پرسش‌ها در مشغله‌ها و امور روزمره مورد غفلت قرار می‌گیرند، افزود: به دلیل کارهای زیادی که داریم، گاه این امور را فراموش می‌کنیم ولی همین که اندکی به خود می‌آییم، دوباره این پرسش‌ها ذهن مان را به خود مشغول می‌کند. البته پرداختن به این مسائل، به تنهایی ممکن نیست و نیاز به همفکری دارد.

او توضیح داد این نشست به پیشنهاد دکتر اسدی برپا شده و هدف از برگزاری آن ایجاد فضایی برای تعامل و همفکری است و از حاضران خواستارم تا ایده‌های خود را برای رسیدن به یک دانش مشترک و فضای نوین فکری، مطرح کنند.

در ادامه نشست، حاضران نکات مورد نظر خود را تشریح کردند.









علاقمندان جهت انتشار مطالب خود اعم از چکیده، مقاله و یادداشت تخصصی مرتبط با حوزه تعلیم و تربیت، الگوهای تدریس، برنامه‌ریزی آموزشی و... آثار خود را حداکثر در دو صفحه A<sub>۴</sub> به تحریریه نشریه به نشانی [oerp@chmail.ir](mailto:oerp@chmail.ir) ارسال فرمائید. مطالب پس از بررسی منتشر می‌شود.

#### اداره روابط عمومی و امور بین‌الملل

تهران | خیابان کریمخان | خیابان ایرانشهر | ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش | سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی  
کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ | تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۳۱۱۶۱ | نمابر: ۰۲۱-۸۸۳۰۹۲۶۵ | سایت: [www.oerp.ir](http://www.oerp.ir)